

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. R. Pascari)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Malii, I. Dutca, M. Guzun)

DECIZIE

29 septembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Dumitru Mardari
Iurie Bejenaru
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Andrei Bucșan, reprezentat de avocatul Victor Cuțulab,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Andrei Bucșan împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Arama R” cu privire la remedierea viciilor și încasarea penalității,

împotriva încheierii din 19 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a restituit cererea de apel înaintată de Andrei Bucșan, reprezentat de avocatul Victor Cuțulab, ca fiind depusă în afara termenului legal,

c o n s t a t ă :

La 31 iulie 2019, Andrei Bucșan, reprezentat de avocatul Victor Cuțulab, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Arama R”, (în continuare SRL „Arama R”), solicitând obligarea SRL „Arama R” de a remedia viciile reieșite din executarea necorespunzătoare a contractului de antrepriză nr.1992 din 20 octombrie 2018, prin înlocuirea gratuită, confecționarea și instalarea unui dulap nou după parametrii solicitați, conform spațiului sub scară din antreul casei de locuit situată în or. Durlăști, str. XXXXX, nr. 3b, în culoarea aleasă (alb după exemplar), obligarea SRL „Arama R” de a remedia viciile reieșite din executarea necorespunzătoare a contractului de antrepriză nr.1976 din 20 octombrie 2018, prin înlocuirea gratuită, confecționarea și instalarea unei vitrine noi după parametrii solicitați, din bucătăria casei de locuit situată în or. Durlăști, str. XXXXX, nr. 3b, în culoarea aleasă (bej după exemplar), punerea în sarcina SRL „Arama R” demontarea, remedierea, transportarea și instalarea mobilierului, cât și suportarea tuturor cheltuielilor legate de acestea în vederea executării hotărârii judecătorești, încasarea penalității pentru neexecutarea în termen a reclamației din 23 mai 2019, pentru o perioadă de 54 de zile, în mărime de 10989 de euro.

Prin hotărârea din 21 aprilie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Andrei Bucșan împotriva SRL „Arama R” cu privire la obligarea remedierii viciilor reieșite din executarea necorespunzătoare a contractului de antrepriză nr.1992 din 20

octombrie 2018, prin înlocuirea gratuită, confecționarea și instalarea unui dulap nou după parametrii solicitați de către client, conform spațiului sub scară din antreul casei de locuit situată în or. Durlești, str. XXXXX, nr. 3b, de culoarea aleasă de Andrei Bucșan (alb după exemplar), obligarea remedierii viciilor reieșite din executarea necorespunzătoare a contractului de antrepriză nr.1976 din 20 octombrie 2018, prin înlocuirea gratuită, confecționarea și instalarea unei vitrine noi după parametrii solicitați de către client, din bucătăria casei de locuit situată în or. Durlești, str. XXXXX, nr. 3b, de culoarea aleasă de Andrei Bucșan (bej după exemplar), obligarea de a demonta, remedia, transporta și instala mobilierului, cât și suportarea tuturor cheltuielilor legate de acestea, încasarea penalității pentru neexecutarea în termen a reclamației din 23 mai 2019, pe o perioadă de 54 de zile, în mărime de 10989,00 de euro.

La 21 iunie 2021, Andrei Bucșan, reprezentat de avocatul Victor Cuțulab, a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 21 aprilie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

Prin încheierea din 19 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a restituit ca fiind depus în afara termenului legal, apelul declarat de Andrei Bucșan, reprezentat de avocatul Victor Cuțulab, împotriva hotărârii din 21 aprilie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

La 28 iulie 2021, Andrei Bucșan, reprezentat de avocatul Victor Cuțulab, a depus cerere de recurs împotriva încheierii din 19 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea încheierii contestate, restituirea spre rejudecare a problemei soluționate prin încheierea casată.

În motivarea recursului s-a invocat dezacordul cu soluția instanței de apel, motivând cu referire la prevederile art. 111 alin.(2), art. 362 alin.(2) Cod de procedură civilă, precum că legiuitorul determină condițiile ce țin de începerea curgerii unui termen, iar una dintre ele, este data comunicării actului.

Totodată, a menționat că, prin încheiere protocolară a fost admisă cererea avocatului de prezentare a unor noi probe, cât și pentru soluționarea justă a cauzei a fost obligat reprezentantul SRL „Arama R” de a prezenta modele de culori, conform cărora au fost încheiate contractele de antrepriză.

Ulterior, reprezentantul reclamantului nu a mai fost citat în ședință de judecată în această cauză, iar la data de 10 iunie 2021 a primit hotărârea judecătorească, prin care a fost ignorată încheierea protocolară și neasigurând citarea legală a părților, a respins cererea. Hotărârea primei instanțe a fost contestată cu apel la data de 21 iunie 2021.

Recurentul a opinat că, în aceste condiții este evident că termenul nu a început a curge la 22 aprilie 2021 cum a motivat instanța de apel. La fel, a considerat eronată constatarea instanței de apel precum că urma să solicite repunerea în termen, deoarece s-a încadrat în termenul legal de 30 de zile instituit prin prisma art. 362 alin.(1) Cod de procedură civilă. În opinia sa, repunerea în termen poate fi solicitată doar în cazul în care partea a luat cunoștință de actul judecătoresc, ori prin abuz de drept, intenționat nu a realizat dreptul de a se informa, dar din motive întemeiate cu prezentarea probelor în acest sens, nu a avut posibilitatea să exercite calea de atac sau să exercite o altă procedură prevăzută de lege printr-o încheiere judecătorească.

Copia recursului declarat a fost expediată în adresa intimatului la 12 august 2021, prin scrisoare de însoțire (f.d.109). Din adresa intimatului corespondența a fost restituită instanței cu mențiunea „nereclamat” (f.d.111-112).

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Instanța de apel a adoptat încheierea contestată în data de 19 iulie 2021, iar cererea de recurs a fost depusă la 28 iulie 2021, ceea ce denotă că recursul este declarat în termen.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborate cu normele de drept, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va respinge recursul declarat de Andrei Bucșan, reprezentat de avocatul Victor Cuțulab și va menține încheierea contestată, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 426 alin.(3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În temeiul art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Colegiul relevă că dispozitivul hotărârii primei instanțe, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Andrei Bucșan împotriva SRL „Arama R” cu privire la remedierea viciilor și încasarea penalității, a fost pronunțat la 21 aprilie 2021 (f.d.92).

În conformitate cu art. 110 Cod de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Art. 113 Cod de procedură civilă prevede că, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Corelând normele de drept procedural citate cu situația de fapt, Colegiul apreciază ca fiind corectă concluzia instanței de apel privind restituirea cererii de apel înaintate de către Andrei Bucșan, reprezentat de avocatul Victor Cuțulab, împotriva hotărârii din 21 aprilie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, ca fiind depusă în afara termenului legal, din motivele ce succed.

Colegiul învederează că, art. 362 alin. (1), (3) Cod de procedură civilă statuează că termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art.116.

În conformitate cu art. 116 alin. (1), (3), (4) Cod de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.). Repunerea în termen nu poate fi

dispusă decât în cazul în care partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură.

În continuare, Colegiul iterează că, cererea de apel împotriva hotărârii din 21 aprilie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, a fost depusă de către Andrei Bucșan, reprezentat de avocatul Victor Cuțulab, la data de 21 iunie 2021 (f.d.96).

Prin încheierea din 19 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, s-a restituit ca fiind depus în afara termenului legal, apelul declarat de Andrei Bucșan, reprezentat de avocatul Victor Cuțulab, împotriva hotărârii din 21 aprilie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru (f.d.101-103).

În conformitate cu prevederile art. 369 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

La caz, Colegiul reiterează că, dispozitivul hotărârii judecătorești a fost pronunțat la 21 aprilie 2021 (f.d.92), însă cererea de apel a fost depusă de către Andrei Bucșan, reprezentat de avocatul Victor Cuțulab, la data de 21 iunie 2021 (f.d.96).

Concomitent, Colegiul notează că, partea recurentă a cunoscut de existența litigiului, or, acesta a fost inițiat anume la cererea de chemare în judecată formulată de Andrei Bucșan.

De altfel, reprezentantul reclamantului, avocatul Victor Cuțulab, a participat în prima instanță în cadrul ședințelor de judecată din 14 noiembrie 2019 (f.d.55-56), din 11 februarie 2020, din 24 iunie 2020 (f.d.79-86), precum și la cererea avocatului Victor Cuțulab, ședința de judecată stabilită pentru 10 februarie 2021 ora 11:00, a fost amânată, fiind numită următoarea ședință de judecată pentru data de 21 aprilie 2021 (f.d.88).

În temeiul art. 102 alin. (41) Cod de procedură civilă, participanții la proces înștiințați în mod legal o dată nu pot invoca ne citarea lor pentru efectuarea actelor de procedură la o dată ulterioară.

În context, Colegiul apreciază ca fiind irelevante argumentele reprezentantului recurentului precum că nu a mai fost citat în ședință de judecată, or, în virtutea normei de drept enunțate, participanții la proces înștiințați în mod legal o dată nu pot invoca ne citarea lor pentru efectuarea actelor de procedură la o dată ulterioară.

Mai mult, în virtutea art. 75 alin.(4) Cod de procedură civilă, actele procedurale efectuate de reprezentant în limitele împuternicirilor sale sunt obligatorii pentru persoana reprezentată în măsura în care ele ar fi fost efectuate de ea însăși. Culpă reprezentantului este echivalentă culpei părții.

Colegiul reiterează că, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel, postulat inserat în art. 362 alin.(1) Cod de procedură civilă.

Cu referire la alegațiile recurentului prin prisma prevederilor art. 111 alin.(2) și art. 362 alin.(2) Cod de procedură civilă precum că termenul de apel ar începe a curge de la comunicarea hotărârii, Colegiul menționează că, la caz, termenul a început a curge de la data imediat următoare pronunțării dispozitivului hotărârii judecătorești și nu de la comunicarea actului de procedură în sensul pretins.

Astfel, în situația în care dispozitivul hotărârii judecătorești a fost pronunțat la 21 aprilie 2021, în temeiul art. 111 alin.(3) Cod de procedură civilă, termenul de contestare cu apel a început a curge din ziua imediat următoare zilei de pronunțare a dispozitivului hotărârii judecătorești, adică începând cu data de 22 aprilie 2021, aspect corect reținut de instanța de apel.

În context, având în vedere că recurentul a cunoscut despre existența litigiului aflat pe rolul instanței de judecată, instanța de apel justificat a constatat cu certitudine omiterea termenului de contestare a hotărârii primei instanțe. Or, recurentul are obligația de a se folosi cu bună-credință de drepturile sale procedurale în conformitate cu prevederile art. 56 alin.(3), art. 61 alin.(1) Cod de procedură civilă.

De asemenea, Colegiul iterează că, părțile antrenate într-un proces, trebuie să se comporte cu bună credință în raport cu drepturile procedurale conferite de legislator și trebuie să urmărească cu bună-credință desfășurarea procesului, remarcă sugerată și de jurisprudența CEDO.

Jurisprudența constantă a CtEDO a arătat că revine primordial celor interesați să depună orice diligență pentru protejarea propriilor interese (a se vedea cauza Teuschler v. Germania (dec.), 47636/99, 04 octombrie 2001; cauza Agapito Maestre Sanchez v. Spania, 29608/02, 04 mai 2004).

În concluzie, Colegiul precizează că, alegațiile aduse de către recurent nu justifică poziția sa precum că s-a încadrat în termenul de declarare a apelului, având în vedere că apelul împotriva hotărârii judecătorești din 21 aprilie 2021 a fost declarat la data de 21 iunie 2021.

Colegiul iterează că, în speță, nu poate fi ignorat faptul că, apelantul/recurentul a cunoscut de existența litigiului, precum și a participat în cadrul unor ședințe de judecată, împrejurare afirmată de însăși partea recurentă.

Colegiul apreciază ca fiind neîntemeiată alegația recurentului precum că termenul a început a curge de la data comunicării actului de procedură, care la caz s-ar fi realizat la 10 iunie 2021, or, materialele cauzei atestă că recurentul a cunoscut de litigiul aflat pe rolul instanței de judecată, de altfel, inițiat la cererea sa.

Subsecvent, Colegiul conchide că, nu au fost determinate anumite circumstanțe ce ar justifica calcularea termenului de depunere a cererii de apel de la data primirii hotărârii și nu de la pronunțarea dispozitivului acesteia, în condițiile în care recurentul chiar dacă nu a fost prezent la pronunțarea dispozitivului hotărârii, a cunoscut despre existența litigiului aflat pe rolul instanței de judecată.

În altă ordine de idei, art. 362 alin. (3) Cod de procedură civilă prevede că, repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art.116.

Colegiul reiterează că, apelantul/recurentul la depunerea cererii de apel împotriva hotărârii din 21 aprilie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, nu a solicitat repunerea în termenul pentru declararea apelului.

În continuare, Colegiul relevă că, repunerea în termen pentru declararea apelului putea fi soluționată de către instanța de apel doar în condițiile în care apelantul ar fi formulat o cerere de repunere în termen cu prezentarea probelor pertinente și admisibile în justificarea acestei omisiuni, ceea ce la caz lipsește. Or, solicitarea de repunere în termen este o prioritate a apelantului și nu poate fi soluționată din oficiu de către instanța de apel.

Drept urmare, instanța de apel corect a reținut că apelantul nu a solicitat repunerea în termenul pentru declararea apelului în temeiul art. 116 Cod de procedură civilă.

Aserțiunea recurentului referitor la faptul când, în opinia sa, urmează a fi solicitată repunerea în termen, la caz nu poate fi reținută, având în vedere că omiterea termenului de declarare a apelului, în speță, nu este justificată, iar apelantul nu s-a încadrat în termenul contestare cu apel de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii judecătorești, reglementat de art. 362 alin.(1) Cod de procedură civilă.

Aici este de remarcat că prin impunerea unor termene limite în vederea valorificării drepturilor pretinse a fi lezate se urmărește o bună administrare a justiției și asigurarea securității raporturilor juridice.

Colegiul accentuează că, legiuitorul prin stabilirea unui termen de declarare a apelului a urmărit: asigurarea celerității procesului civil în întregime, în special luându-se în considerare și fazele facultative ale procesului civil, cum ar fi executarea silită, apelul; stimularea persoanelor care dispun de dreptul la apel de a-l valorifica într-un termen prevăzut de lege; asigurarea stabilității raporturilor juridice constatate prin hotărârea primei instanțe, întrucât acestea nu pot să rămână până la infinit sub amenințarea pronunțării unei noi soluții; oferirea participanților la proces a unei perioade suficiente de a lua cunoștință de materialele dosarului și de a formula motivarea cererii de apel.

Prin prisma respectării dreptului de acces liber la justiție, garantat de art. 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, art. 20 al Constituției Republicii Moldova și art. 5 Cod de procedură civilă, relevat și în jurisprudența CtEDO, precum și dreptul la un recurs efectiv garantat de art.13 din Convenție, circumstanțele relatate denotă că recurentul nu și-a valorificat drepturile procedurale în sensul și termenul stabilit de legiuitor.

Adițional, Colegiul evidențiază că, apelantul/recurentul nu a fost lipsit de posibilitatea de a beneficia de pârghiile legale întru realizarea dreptului la o cale de atac eficientă, în situația în care însuși apelantul/recurentul nu a solicitat repunerea în termen pentru declararea apelului, iar alegațiile aduse în recurs nu pot fi reținute în justificarea omiterii termenului de contestare cu apel sau de a considera că apelul a fost declarat în termen, precum nici nu pot determina repunerea în termenul de declarare a apelului.

De altfel, art. 10 alin. (3) Cod de procedură civilă statuează expres că sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în funcție de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

În virtutea art. 27 alin. (1) Cod de procedură civilă, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecării, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.

Din considerentele redate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va respinge recursul declarat cu menținerea încheierii contestate.

În conformitate cu prevederile art. 424 alin.(2), art. 427 lit. a), art. 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de Andrei Bucșan, reprezentat de avocatul Victor Cuțulab.

Se menține încheierea din 19 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Andrei Bucșan împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Arama R” cu privire la remedierea viciilor și încasarea penalității.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat